

«No teníem balladors grans, de manera que si volíem fer un espectacle amb cara i ulls, anava a buscar els nois a l'Agrupació Manresana de Folklore. Amb ells havíem fet coses precioses que encantaven al públic»

ENTREVISTA. Olga Roig Codina, balladora, pedagoga i fundadora de l'escola de ballet Olga Roig l'any 1970, de la qual ha estat directora fins al 2015, en què oficialment es va jubilar i va cedir el lloc a Laura Bataller. Encara fa d'assessora i circumstancialment de docent. L'any 1967 va organitzar el primer festival de final de curs des de l'Esbart Manresà i a partir de 1970 el continua organitzant la seva Escola. Va estudiar amb el coreògraf Joan Magrià, director dels ballets del Liceu, i amb el mestre Joan Tena, a Barcelona.

Foto: Francesc Rubí.

? De petita, et marca la pel·lícula Les sabatilles vermelles, però després també?

? Sí, d'una manera diferent. A Montse Clarena, filla dels propietaris dels Viatges Baixas, on ara encara hi ha, per pocs dies, la botiga "Les sabatilles vermelles", li compràvem material perquè tenia coses molt maques, tant de sabatilles, com de vestuari i mallots. Ens ho feia bé de preu. Havia vingut a ballet amb nosaltres des de molt jove i li vaig fer classes. Se'n va anar a viure a Barcelona i encara m'han dit que va a classes de ballet. Em deia que plegaria als 60 anys. A Manresa, així ho va fer. Sempre s'ha mantingut en forma.

? Des de l'esbart del Casal Cultural, decideixes fundar la teva acadèmia?

? Quan vaig veure que podia comptar amb una trentena d'alumnes procedents de l'esbart, vaig decidir espavilar-me. Vaig començar fent ballet clàssic i als matins feia classes de gimnàstica a senyores grans, com actualment. Vaig estar al local del carrer de Sant Miquel des de 1970 fins el 1975, en què vaig passar amb una cinquantena d'alumnes al número 11 del carrer de Sant Francesc, on encara hi som. Vam haver de reformar algunes habitacions petites i tirar a terra alguns envans per disposar de classes més grans, ja que tenia els grups molt plenes. És una casa senyorial, on havia viscut Antoni Reguant, president del Casal Cultural. Durant anys, el propietari del bloc era un tal Pons fins que s'ho va vendre a una immobiliària i ara l'amo del local és d'Alpens.

Pedagoga

? Saber ballar molt bé, vol dir saber formar?

? No té res a veure. La pedagogia és una altra cosa. Els temps han canviat molt: abans els nens venien amb molta il·lusió i ara es pensen que tot és massa fàcil. Cal treballar per fer les piruetes

ben fetes. Als que els costa molt decideixen fer coses més fàcils o espectaculars com els balls de saló. A la dansa clàssica és necessària la perfecció, amb un treball acuradíssim del cos. En algunes escoles de dansa, per por que el nen no s'avorreixi els ho deixen passar tot, però després es troben que no aconsegueixen beques.

? Com era l'ensenyament de Joan Magriñà?

? Quan vaig començar a ballar, estava de moda l'escola russa barrejada amb la italiana, que és el que ensenyava el mestre Magriñà. Concretament, l'Acadèmia Vaganova de Ballet ha estat i és una de les més influents del ballet clàssic mundial. Molt selectiva, comencen a ensenyar a partir dels nou anys. Primer fan gimnàstica rítmica i, després d'una estricta selecció, comencen l'aprenentatge. Durant quatre anys, el juliol, em vaig endur les alumnes més grans a Arenys de Mar, per fer curssets i dansa de caràcter amb professores russes. Lucía Cerdán va estudiar a Kíev i va aprendre a fer els cursos de caràcter al Bolxoi. Viu a París i fa classes de caràcter al Conservatori.

? En què consisteix el sistema anglès?

? És un mètode codificat i ben estructurat en cadascun dels cursos, sorgit el 1918 a Londres. Es fonamenta en el progrés i en les preparacions prèvies abans d'assolir els objectius. Posa èmfasi en l'aplicació correcta i acadèmica dels passos i de les posicions, amb una gran cura dels detalls. Exigeix molta correcció dels moviments, alhora que és senzilla i sòbria en l'expressió dramàtica. El sistema permet iniciar-se amb nens de quatre anys, amb qui tenen molt bona mà, a través de la "dance education", que es creativa i amb musicalitat. Sempre havia anat per lliure, però aquest sistema em va obligar a passar uns exàmens com a ballarina, quan tenia 27 anys. Dins la part teòrica, s'hi encabia el "feedback", la pedagogia, l'anatomia i la història del ballet.

? Hi vas anar explícitament?

? Sí, a partir del 1982 vaig anar directament a la seu de la RoyanAcademy of Dance de Londres (amb sucursals arreu del món, ja que ho tenen molt ben muntat). Va ser un anar i venir fins al 2000. Hi vaig anar com a mestra de dansa clàssica als 26 anys. En aquella època es feia clàssic i espanyol, després amb el contemporani s'ha ampliat l'oferta. És el cas de Laura Bataller que va fer el clàssic a casa nostra i després contemporani, revolucionari allà. Ara totes les companyies t'exigeixen un nivell clàssic fort i coneixements de dansa contemporània, present a la majoria de coreografies actuals.

Associació de Professors de Dansa

? L'interès per veure món va continuar amb l'Associació de Professors de Dansa?

? Sí, vam fer diversos viatges, sobretot als Estats Units i Rússia. Anàvem concertats amb les diverses escoles que hi havia i teníem tots els dies ocupats anant a veure les diferents classes. A Nova York, vam anar a veure l'American Academy of Ballet i una companyia formada només per negres. Hi ha unes grans instal·lacions perquè tenen suport institucional, i organitzen ballades diàries a diferència del que passa a l'estat espanyol. Hi ha interès en l'àmbit cultural.

? Com definiries aquesta associació?

? Era un grup de professors de Barcelona que es van conscienciar de la necessitat d'agrupar-se per tenir advocats que ens donin suport davant les instàncies oficials i ens donin un cop de mà. La Federació Catalana de Professors de Dansa és la unió de les Associacions de Professors de Dansa dels diferents llocs de Catalunya. Una de les finalitats de la Federació és la de vetllar i garantir que les escoles federades mantinguin un nivell de qualitat i dignitat professionals. Associació i Federació érem les mateixes persones.

? Concretament, en què es noten els avantatges?

? Sobretot amb la creació de les beques de cara als alumnes per als quals suposa un reconeixement i sobretot un estímul. Tant l'Associació com la Federació atorguen beques. En aquest cas, els nens paguen una quota anual per estar federats. A l'Associació no es paga res i està dirigida més als mestres. Teòricament hi pot accedir tothom.

? Què comporta el Dia Internacional de la Dansa?

? A mi m'agradava més quan es va començar a fer. Incloïa diverses danses i a la tarda es feien les coreografies, que no tenen res a veure amb el que es feia a les classes. Dins la dansa clàssica, els petits feien la creativa, i també contemporània i jazz; fins i tot espanyola. Vam tenir problemes amb l'Ajuntament, que finalment només es feia càrrec de la música a la plaça de Sant Domènec. Les altres dues escoles -Julieta i Roser- es van posar d'acord perquè tot fos un espectacle, però jo ho hauria fet diferent.

? La vostra escola ha evolucionat amb el temps?

? És clar. Vam passar de fer només ballet clàssic a introduir progressivament d'altres especialitats: vam fer classes de jazz, perquè s'havia posat de moda. Vam contractar nous mestres que venien de Barcelona. Amb l'entrada de Laura Bataller, vam fer també dansa contemporània. Va fer classes des del 1999 fins el 2002, en què va estudiar a l'Institut del Teatre, i es va examinar al Royal Academy. El 2009 es reincorpora a l'escola com la meva ajudant i comença les coreografies de contemporani. El 2015 en passa a ser la directora.

? L'alumnat actual té més tendència a anar cap al ballet contemporani?

? Diria que, pel que fa a casa meva, continua agradant més el clàssic. Però és veritat que hi ha un grupet que prefereix el contemporani.

Foto: Francesc Rubí.

Centre de formació

«Durant vint anys, Loli Rubió va estar a l'escola, al meu costat, primer com a alumne i després com a mestra ballarina»

? L'escola Olga Roig és bàsicament un centre de formació?

? Exactament, des de l'inici. Tinc alumnes que van començar com a ballarines i ara són mestres. Una a Finlàndia i una altra, la manresana Cristina Benavent, que ha treballat fins ara com a professora a Madrid, a l'Escola de Victor Ullate. Ullate va ser molt bo com a ballarí, tot i que era petit i li costava ballar conjuntament amb ballarines. També va tenir dificultats amb la part pedagògica a l'hora d'ensenyar. Tampoc era alt l'Angel Corella, que a Nova York sempre li buscaven la ballarina cubana Paloma Herrera. El ballarí i coreògraf francès de dansa clàssica Maurice Béjart va ser un creador ideal per als homes, ja que els feia lluir molt. A Víctor Ullate li va muntar expressament "L'ocell de foc" i "El bolero de Ravel".

? Com a planter de joves, quins han estat els ballarins més destacats? Guillem Cabrera?

? És un ballarí de Sant Salvador de Guardiola amb moltes condicions, que ha aconseguit entrar al Royal Ballet a base d'esforç i constància. Ara tindrà la vida assegurada. Amb tres anys de residència, ja és ciutadà britànic i pot accedir a una beca. Els dos primers anys, el cost el van assumir els seus pares. Li queden dos anys a la "Casa Blanca", on concentren les energies.

? Biel Torra?

? Els seus pares porten el restaurant del Pedraforca i fins als 15 anys va estar amb nosaltres, d'on va passar a Barcelona per poder treballar més hores. Es va incorporar al Centre de Dansa de Catalunya i s'examinava per a la Royal Academy. Va fer audicions i va estudiar a Suïssa. Va fer una "tourn  e" per Escòcia i ara és al Canad  .

? Entre les ballarines, destacava l'Alba Nadal?

? S  , és una noia de Sant Fruitós, també una ballarina amb grans condicions, que va tenir la sort d'anar a treballar a Dinamarca, on està molt bé.

? Clàudia Aligu  , Estel Tomasa i Aina Torner?

? La berguedana Clàudia   s a Plovdiv (Bulgària). No es va rendir mai. Va anar a Nova York i va estar en una de les millors escoles. Al cap d'un any va passar a Chicago, en una escola més exigent. Va estar a la companyia de "training" en el treball de cada dia. Ara va fent audicions i està contenta. L'Estel   s de Call  s, va passar per l'Institut del Teatre i va estar becada a Manchester. Ha fet audicions fins a entrar al Ballet de Catalunya, amb seu a Terrassa, on de moment hi és com aprenenta. I l'Aina, de Santpedor, està fent pedagogia a l'Institut del Teatre. Es va decantar més pel ballet contempor  ni.

? Recordes especialment alguna mestra de la teva escola?

? Loli Rubió, que actualment fa classes a Navarcles. Durant vint anys va estar a l'escola al meu costat, primer com a alumne i després com a mestra ballarina. Va intervenir en la "Fille mal gard  e", que mai més hem tornat a representar.

? Costa guanyar-se la vida ballant?

? S  , abans m  s, però ara també. El primer que cal fer   s sortir de Manresa i d'Espanya. Fins ara no hem tingut el Ballet de Catalunya, però necessitem cal  s i sponsors, tot esperant la llei de mecenatge.

? Qu     s Balla'm CI?

?   s la companyia jove de la Catalunya Interior. Ho vam començar quan encara estava en actiu. Són activitats que es fan el dissabte al matí, que inclouen classes i coreografies. Després la Laura ho va portar personalment. Va començar molt bé. Alguns se'n van cansar i s'ha diluït una mica, però continua fent aquestes classes.

Festivals

? Quan s'inicien els festivals o gales de finals de curs?

? L'any 1967, quan estava a l'Esbart de Dansaires del Casal Cultural. Els vam començar a la Sala Lloia, després vam passar al teatre Conservatori i finalment al Kursaal. Els festivals eren, sense cap mena de dubte, l'activitat més important que f  iem, perquè inicialment no es feien els concursos que hi ha actualment. Tothom esperava el festival amb il  si   per poder ballar tot el que s'havia après durant el curs. F  iem actes estructurats com un conte per als petits i interpretacions arriscades per als adults, com la "Fille mal gard  e", un ballet tècnic amb pantomimes teatrals. No ten  iem balladors grans, de manera que, si vol  iem fer un espectacle amb cara i ulls, anava a buscar els nois a l'Agrupació Manresana de Folklore. Amb ells hav  iem fet coses precioses, que encantaven al públic.

? Com van ser els anys d'estudi amb el mestre Joan Tena, a Barcelona?

? Molt bons. Ell ja estava en contacte amb els concursos. Vaig presentar-hi un grup d'alumnes de l'escola situada a Sant Miquel. Vam guanyar un primer premi, que va comportar que aquelles alumnes fossin seleccionades per ballar al teatre Don Juan, de Barcelona. El grup em va fer la sorpresa d'organitzar-me un sopar d'homenatge al Kursaal, arran de complir-se 50 anys de la celebració del primer festival, ara al juny farà dos anys.

? Justament aquest 17 de febrer també fa dos anys del 50è aniversari de l'escola com a acadèmia de ball. Com va anar l'acte?

? Em van convidar a veure la pel·lícula "Ballerina", de dibuixos animats, als cinemes Bages Centre. En arribar, estava ple de nens i va ser un acte molt emotiu.

Concursos

? Quina valoració fas dels concursos?

? S'han posat molt de moda des de fa sis o set anys. N'hi ha diversos i cada mestre té més afinitat amb alguns dels organitzadors per decidir la participació. Alguns hi estem a favor, però també hi ha mestres en contra. Els del sí opinem que hi ha diferència entre el treball a classe i dalt l'escenari, on sovint els comportaments són diferents. Soc partidària dels concursos que ens permeten tenir aquest contacte amb l'escenari i que no hi vagin gaire jovenets, perquè es produeixen recels entre companys i entre pares. A més, cal tenir en compte el vessant econòmic, perquè en fer la inscripció cal pagar.

? Quins són els més importants?

? El Youth America Grand Prix i el Royal Ballet School in London. Penso que en el cas americà hi podríem anar. Primer hi ha una actuació que et permet anar a la final de París, que possibilita acabar la gira a Nova York. Val molts diners. En l'àmbit nacional, hi ha la Gala Solidària Jujol, de l'Hospitalet de Llobregat, on ha participat la Laura Bataller algunes vegades. Un altre és el Montseny i també hi ha la competició internacional del Dance World Cup, al teatre Melià de Sitges, on les nostres ballarines van participar i en van quedar molt contentes.

? Per què no se'n fa cap a Manresa?

? Sempre que ho he proposat a l'Ajuntament hi ha posat entrebancs i m'han retret que abans de fer propostes ho hauria d'haver parlat amb les altres escoles. No estan acostumats a escoltar idees ni a afavorir aquells que tenim interès a fer coses per la ciutat.

? Quin hauria de ser el nombre d'alumnes ideal per poder ensenyar bé?

? Com a molt quinze en una classe i amb nens petits de fins a cinc anys, deu.

? També heu fet classes personalitzades?

? Sí. Sobretot per a aquelles persones que s'hi volen dedicar professionalment. És una de les qüestions que la Laura Bataller ha reprès. Tenim dues línies: una, d'extraescolars, que amb dos dies de ballet ja en tenen prou perquè volen fer l'exercici perquè els agrada el ball. L'altra línia és la de les que volen dedicar-se a ser ballarines, de manera que cada dia fem classe de ballet clàssic i contemporani. Així les podem estimular més, en busca de més perfecció, perquè volen ser professionals. No tothom hi arriba: cal molt esforç i constància.

? Ha millorat també la preparació dels mestres?

? I tant! Els mestres d'ara saben molt bé què tenen entre mans. Coneixen a la perfecció l'estructura i la musculatura de cada nena per fer-les fer el que per edat poden. No podem fallar. Els mestres actuals han de saber anatomia i psicologia per treballar les dinàmiques més correctes amb els nens i nenes, fins als vuit anys. L'experiència també ens ha ensenyat molt i sabem que després d'un exercici de forta concentració se n'ha de fer un altre més relaxat.

El Perfil

Foto: Francesc Rubí.

Olga Roig Codina neix a Manresa el 13 de juny de 1949. Filla del manresà Josep, escrivent de l'Auxiliar Tèxtil Manresana, i de la sallentina Magdalena, que havia treballat a Perramon i Badia. És germana del traumatòleg Santi Roig, ja traspasat. Va començar els estudis a l'Escola Pilar Primo de Rivera, del carrer Major del Poblenou, on va cursar "Teneduria" de llibres (comerç). Els seus pares eren balladors de diumenge i van tenir interès a portar-la a ballar a l'edat de cinc anys, amb Paquita Ratés, del passatge Vilaseca Garriga, on va començar a fer ballet amb molta rítmica. "Recordo que li deia a la mare que allò no era ballet clàssic". La mare li feia veure sovint la pel·lícula "Les sabetilles vermelles". Un any després van anar a l'Escola de Dansa de Sabadell, que dirigia Sabina Rocamora: cada dimarts i dijous agafaven la Renfe per fer una hora de classe. S'hi va estar fins als vuit anys, però ho va deixar pel cost que representava. Al cap d'un temps, la professora Rocamora aterra a Manresa, a l'Esbart de Dansaires Manresans, del Casal Cultural, en la secció de Dansa Clàssica, on la mare ja l'havia dut als quatre anys. Ara hi retornava als dotze, per fer-hi clàssic i ballar dansa catalana. Aviat Rocamora deixa l'Esbart i fa classes en un local llogat als propietaris de l'Ateneu, i la contracta per ensenyar als més petits. Ho compagina amb la feina de dependenta a la sabateria Jou del Passeig. Al cap de dos anys, Rocamora plega i un grup de mares l'animen a continuar fent classes de tarda a les seves filles, a l'Esbart. Al mateix temps, treballa d'administrativa a la gestoria Prat Saumell. Prossegueix els estudis amb un parell de cursos amb el mestre Joan Magriñà, director dels ballets del Liceu. En aquesta etapa practicava i ensenyava ballet clàssic i es decideix a aprofundir en la part pedagògica de la dansa: «La gent es copiaven els uns als altres, sense pràcticament cap explicació tècnica». Durant cinc anys rep classes a Barcelona, dos cops a la setmana, del mestre Joan Tena. Als 23 anys es va casa amb Domènec Clotet Masana, dissenyador tèxtil de Sant Joan de Vilatorrada, on van establir la nova residència i amb qui han tingut dos fills: Adrià, enginyer, i Xènia, durant un temps balladora i ara psicòloga.

A Barcelona aprèn el sistema anglès d'aprenentatge del ballet clàssic amb Isabel Porcar, que treballava en escoles particulars, presidia la Federació Catalana de Professors de Dansa i preparava els alumnes per als exàmens de la Royal Academy of Dance. A partir del 1982, Olga Roig va directament a la Royal Academy de Londres, que interioritza com a mostra de dansa clàssica. Hi torna sovint, en intervals de tres anys, fins al 2000. El 1967 organitza el primer festival com a gala de final de curs, a la Sala Lloïola, amb deu alumnes de l'Esbart de Dansaires Manresans del Casal Cultural, que dirigia Francesc Oliveras, on ja actua com a Acadèmia de Dansa Olga Roig i des del 1970 es professionalitza i funda l'Escola de Ballet Olga Roig, al número 27 del carrer de Sant Miquel. El 1975 s'estableix al carrer de Sant Francesc i el 2015 es jubila i traspasa la direcció a Laura Bataller, però continua a l'Escola com a assessora i docent, de cara a la gent més gran.